

**Zeevervoer; brandexceptie;
bewijslastverdeling
S&S 2022/33, Rechtbank Den Haag
21 september 2021**

Containers met calcium hypochloriet in plaats van calciumchloride

Bij zeevervoer onder cognossement kan de vervoerder zich in geval van brand op de brandexceptie van artikel 4 lid 2 sub b Hague Visby Rules (HVR) beroepen. Ook het Nederlandse recht kent een vergelijkbare regeling in artikel 8:383 lid 2 onder b BW.

In geval van brand is de vervoerder in principe niet aansprakelijk voor schade ontstaan door brand. Dat beroep op de brandexceptie slaagt niet indien de ladingbelanghebbende bewijst dat die brand te wijten is aan de persoonlijke schuld van de vervoerder of indien de ladingbelanghebbende bewijst dat de vervoerder voorafgaand aan en bij aanvang van de reis onvoldoende zorg voor de zeewaardigheid van het schip heeft betracht. De onvoldoende zorg voor de zeewaardigheid van het schip is het leerstuk van de zogenaamde *overriding obligations*.

Een schip is onzeewaardig als er bijvoorbeeld onvoldoende blusapparatuur aan boord is of als een schip in geval van een stranding niet de juiste zeekaarten aan boord heeft.

Casus

In deze zaak gaat het om het vervoer van een aantal containers met diverse producten van Azië naar Angola en Congo. De zeevervoerder NDAL heeft cognossementen opgesteld en uitgegeven.

Tijdens het vervoer heeft voor de kust van Zuid-Afrika aan boord van het schip een explosie plaatsgevonden en is er brand ontstaan. Onder de containers met lading die aan boord waren, bevonden zich drie containers van Chinese afzenders. De Chinese afzenders hadden als goederenomschrijving calciumchloride opgegeven, een voor vervoer ongevaarlijke stof. Waarschijnlijk zat er echter calcium hypochloriet in de containers. Calcium hypochloriet kan ontbranden bij verhitting en is dus voor het vervoer wel een gevaarlijke stof. Er ontstaat schade aan het schip en lading door brand en bluswater.

Ladingbelanghebbenden proberen aan de gevolgen van de brandexceptie te ontkomen door te stellen dat NDAL persoonlijke schuld heeft aan het ontstaan van de schade. Daartoe voeren ladingbelanghebbenden aan dat calcium hypochloriet en calciumchloride qua naam erg op elkaar lijken, wat aanleiding had

moeten zijn voor NDAL om de lading nader te inspecteren. Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen brengen vervoerders hogere vrachtprijzen in rekening en daarom had NDAL volgens ladingbelanghebbenden ook bedacht moeten zijn op de praktijken van sommige afzenders om gevaarlijke producten onder een andere benaming ten vervoer aan te bieden. Omdat NDAL heeft nagelaten om de inhoud van de containers te onderzoeken, stellen ladingbelanghebbenden dat zij een persoonlijke fout heeft gemaakt en dat NDAL daarom geen beroep toekomt op de brandexceptie.

Beslissing

De rechtbank heeft de vordering van ladingbelanghebbenden in eerste aanleg afgewezen en de vordering strandt ook in appel. Het hof stelt vast dat als uitgangspunt te gelden heeft dat een vervoerder moet kunnen vertrouwen op de juistheid van de goederenomschrijving die de afzender van de ten vervoer aangeboden goederen geeft. Dit kan onder bijzondere omstandigheden anders liggen, maar die hebben zich hier niet voorgedaan. Daarbij overweegt het hof ook dat van een vervoerder in beginsel niet kan worden verlangd dat hij de website van een afzender dient te raadplegen alvorens de ten vervoer aangeboden goederen in ontvangst te nemen. Het beroep op brandexceptie slaagt, NDAL is niet aansprakelijk.

Commentaar

De beslissing van het hof is duidelijk en in lijn met de eerdere jurisprudentie. Toch staan ladingbelanghebbenden in dergelijke gevallen niet altijd met lege handen. Ladingbelanghebbenden kunnen een vordering hebben op de afzender die de foutieve goederenomschrijving heeft opgegeven. Daarnaast kunnen ladingbelanghebbenden wier goederen door bluswater zijn beschadigd hun vordering in averij-grosse indienen. Hun lading is immers beschadigd bij het redden van het schip en de overige lading.

**Bewaarneming; broei in houtpellets
Hoge Raad, 20 mei 2022
Nr. ECLI:NL:HR:2022:719**

Broei in houtpellets

Deze zaak betreft schade aan een zending houtpellets (houtkorrels) van Essent die via tussenkomst van Peterson lag opgeslagen bij EBS. Door broei in de houtpellets ontstaat brand en raken zowel de silo als de lading beschadigd. De belanghebbenden bij de lading (Essent en Peterson) stellen de opslaghouder EBS aansprakelijk, terwijl EBS op zijn beurt een vordering tegen de ladingbelanghebbenden instelt, omdat de schade aan onder

meer zijn silo volgens hem door de broeiende houtpellets is veroorzaakt. EBS doet ook een beroep op de in zijn algemene voorwaarden opgenomen vrijwaringsbepaling. Peterson heeft op haar beurt de vernietiging van deze voorwaarden ingeroepen, omdat de voorwaarden voorafgaand aan de overeenkomst niet aan haar ter hand zijn gesteld. Uit de onderzoeken is gebleken dat de silo waarin de houtpellets waren opgeslagen, niet waterdicht was en in een slechte staat verkeerde, waardoor er regenwater kon binnenkomen, en dat EBS tekortgeschoten is in zijn verplichting tot het doen van regelmatige en doelmatige temperatuurmetingen, maar ook dat de samenstelling van de pellets niet consistent was omdat er ook schors in de pellets aanwezig was. Schors brengt een verhoogd risico op broei met zich.

Beslissing

Het niet-waterdicht zijn van de silo en het ontbreken van regelmatige en doelmatige temperatuurmetingen wordt EBS toegerekend, zodat het hof op basis van de verschillende factoren komt tot een schuldverdeling: tweederde voor Peterson en eenderde voor EBS. Tegen de beslissing van het hof wordt cassatie ingesteld.

Voor wat betreft de vernietiging van de algemene voorwaarden oordeelt de Hoge Raad dat ook indien een partij feitelijk een jaarrekening publiceert, hetzij zelfstandig hetzij in groepsverband in een geconsolideerde jaarrekening, die partij als een grote wederpartij geen beroep toekomt op de vernietiging van de algemene voorwaarden.

Daarnaast geeft de Hoge Raad een oordeel over de aansprakelijkheid van de bewaargever op grond van artikel 7:601 lid 3 BW. De bewaargever staat tegenover de bewaarnemer in voor de eigenschappen die gewoonlijk aan een zaak zijn verbonden en die de bewaargever kende of behoorde te kennen. Er rust dus een risicoaansprakelijkheid op de bewaargever. Dat betekent dat de bewaargever in beginsel aansprakelijk is, ook als de bewaarnemer zelf een verwijt kan worden gemaakt. Wel kan de verplichting tot schadevergoeding van de bewaargever jegens de bewaarnemer op grond van eigen schuld (artikel 6:101 BW) worden verminderd of vervallen.

De hier besproken jurisprudentie is afkomstig uit S&S (Aflevering 5; 2022) en rechtspraak.nl Kluwer B.V., Postbus 23 (7400 GA) Deventer.

Mr. Vincent Pool
De auteur is partner bij Van Traa Advocaten te Rotterdam.